

การพัฒนาแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครราชสีมา

**DEVELOPMENT OF A NETWORK OF TEACHER-COUNSELORS IN
SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE NAKHON RATCHASIMA**

ฐิติกาญจน์ บุญรักษา อินทาปัจ*
Thitikan Boonraksa Intapaj*

*อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000, ประเทศไทย

*Lecturer Dr., Faculty of Education, Nakhon Rachasima Rajabhat University, Nakhon Rachasima Province, 30000, Thailand
E-mail address (Corresponding author) : *thitikan.i@nrru.ac.th

รับบทความ : 1 เมษายน 2565 / ปรับแก้ไข : 7 พฤษภาคม 2565 / ตอรับบทความ : 2 มิถุนายน 2565

Received : 1 April 2022 / Revised : 7 May 2022 / Accepted : 2 June 2022

DOI :

ABSTRACT

Entering an aging society requires a body of knowledge to promote health. The objectives of this research were to support teachers in counseling students in schools to prevent and resolve motivation problems. This qualitative research aimed to study the current state of school counseling to develop guidelines for a network of teacher-counselors in schools under the Secondary Educational Service Nakhon Ratchasima and to assess the possibility of practical approaches. The 34 key informants were purposive sampling according to the criteria. The instruments used were the structured interview, Content validation by experts. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranged from 0.80-1.00. The data were collected through semi-in-depth interview forms and focus group discussions. The data were analyzed by content analysis. The research finding is as follows. 1) The present condition of teacher-counselors in schools with three main issues: counseling students with problems and factors in counseling students. Guidelines for building a network of counselor teachers in schools 2) There were ten guidelines for developing a network of counselor teachers within schools, (1) establishment, (2) objectives, (3) characteristics, (4) benefits, (5) activities, (6) network links, (7) monitoring and evaluation, (8) members, (9) structure and roles, (10) member retention and 3) The feasibility assessment results were likely to be put into practice. The utilization of the research results was that all schools under the supervision set up a network of counselor teachers and supervisors and prepared courses and activities for counselor teachers.

Keywords : Guideline development, Building network, Counselor teacher

บทคัดย่อ

การสนับสนุนให้มีครูผู้ให้การปรึกษานักเรียนในโรงเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นำมาสู่ งานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการให้การปรึกษา พัฒนาแนวทางเครือข่ายครู ผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และประเมินความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายกลุ่ม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการให้การปรึกษาภายในโรงเรียน มี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา ปัจจุบันในการให้การปรึกษาแก่นักเรียน และแนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียน 2) แนวทาง พัฒนาการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียน มี 10 แนวทาง ได้แก่ (1) เริ่มต้นจัดตั้ง (2) จุดประสงค์ (3) ลักษณะ (4) ประโยชน์ (5) กิจกรรม (6) การเชื่อมโยง (7) การติดตามประเมินผล (8) สมาชิก (9) โครงสร้างและบทบาท

และ (10) การรักษาสมาชิก และ 3) ผลการประเมินความเป็นไปได้ที่นำไปจะปฏิบัติใช้จริง การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้แก่ ทุกโรงเรียนในสังกัดดำเนินการตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษา และศึกษานิเทศก์จัดทำหลักสูตรและกิจกรรมครูผู้ให้การปรึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การสร้างเครือข่าย, ครูผู้ให้การปรึกษา

บทนำ

โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นสถานที่ผลิตนักเรียนให้เติบโตเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้า ทว่าในปัจจุบันมีอัตราการแข่งขันสูงและเป็นยุคสมัยของสังคมออนไลน์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา นักเรียนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับสื่อออนไลน์เป็นอันดับหนึ่งในชีวิต ทั้งใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นเป็นหลัก และเป็นสื่อกลางสำหรับนำเสนอชีวิตตนเองให้สังคมรับรู้ และคอยติดตามผู้อื่นอยู่ตลอดเวลาแล้วนำมาเปรียบเทียบกับชีวิตตนเอง ซึ่งพฤติกรรมการให้ความสำคัญกับสื่อออนไลน์มากเช่นนี้ ส่งผลกระทบต่อค่านิยมและพฤติกรรมด้านลบของนักเรียนหลายด้าน ทั้งด้านความฟุ่มเฟือย เช่น ค่าอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ต้องให้ทันสมัย ค่าอาหารเครื่องดื่ม ค่าเครื่องแต่งกายราคาแพง และค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสร้างความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ด้านทัศนคติต่อการเรียน ที่เห็นว่าการเรียนให้สำเร็จไม่ใช่สิ่งจำเป็นอีกต่อไป เพราะมีช่องทางการประกอบอาชีพในสื่อออนไลน์ได้โดยไม่ต้องอาศัยความสำเร็จทางการศึกษาหรือใบปริญญา ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งการใช้ถ้อยคำที่หยาบคาย การใช้คำลามกและศัพท์แสลงต่าง ๆ ในการสนทนาจนเป็นปกติ และด้านการประพฤติดิตต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ชีวิตอันเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักเรียนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (Suksomsot & Pumpruek, 2021, pp. 13-14) ทั้งยังเกิดผลกระทบในด้านสุขภาพทางจิตของนักเรียน เช่น รู้สึกโดดเดี่ยวจากบุคคลรอบข้าง เพราะสัมพันธ์ภาพเสมือนที่ไม่มีจริง เกิดความเครียด วิตกกังวลเนื่องจากถูกเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นตลอดเวลา ความสัมพันธ์กับครอบครัวและบุคคลรอบข้างลดน้อยลง และมีปัญหาทางการเรียน เนื่องจากไม่มีเวลาและไม่ใส่ใจต่อการเรียน เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่เป็นผลกระทบจากสังคมออนไลน์เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะเครียดและซึมเศร้าในนักเรียนวัยรุ่น ดังรายงานความชุกของภาวะซึมเศร้าและความคิดฆ่าตัวตายของวัยรุ่นไทยในภาพรวมของประเทศปี พ.ศ. 2563 สํารวจโดยกรมสุขภาพจิต (Department of Mental Health, 2020, online) จากนักเรียนวัยรุ่น อายุ 13-17 ปี จำนวน 5,345 คน พบว่าปัญหาสุขภาพจิตในวัยรุ่นไทยมีความคิดอยากฆ่าตัวตายมากถึงร้อยละ 15 ในจำนวนนี้เคยพยายามลงมือกระทำร้อยละ 13 จากสถิตินี้เป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องตระหนักและร่วมมือกันหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายในกลุ่มวัยรุ่นที่ถือเป็นเด็กและเยาวชนอันเป็นกำลังสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนรองลงมาจากรอบครัว

การให้ความช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นหนึ่งภารกิจสำคัญของครูเนื่องจากนักเรียนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่อาจประสบปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตหลายด้าน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาด้านการเรียนที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น ผลการเรียนต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่สนใจเรียน หรือเกเร หนีเรียน เป็นต้น ด้วยประสบการณ์ชีวิต ความคิดการไตร่ตรองและการตัดสินใจที่ยังไม่เพียงพอในการจัดการกับปัญหา นักเรียนจึงต้องได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากครูที่ตนไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าจะสามารถช่วยเหลือให้แก่ปัญหานั้นได้ทันการณ์ เมื่อใดก็ตามที่ครูเจอปัญหาของลูกศิษย์ สิ่งแรกที่ครูควรทำคือการพิจารณาว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากต้นตอใด ด้วยการเริ่มต้นฟังสิ่งที่อยู่ภายในใจนักเรียน เพื่อให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการให้การปรึกษาแก่นักเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งของครูในการช่วยเหลือนักเรียนที่กำลังประสบปัญหาในชีวิต ให้มีทางออกที่เหมาะสม มีแนวทางและวิธีการที่สามารถแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงได้ในที่สุด (Potiyen, 2021, pp. 25-26) ซึ่งครูทุกคนในโรงเรียนพึงนำหลักจิตวิทยาประยุกต์ใช้กับนักเรียนโดยตรง เพื่อให้สามารถเป็นครู

ที่เข้าใจนักเรียนและให้การปรึกษาแก่นักเรียนได้ ไม่เพียงแต่มุ่งถ่ายทอดความรู้ในวิชาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นที่พึ่งเมื่อนักเรียนประสบกับปัญหาในชีวิต ที่มีผลต่อสมาธิและความสามารถในการเรียนของนักเรียน ด้วยการรู้จักสอดส่องสังเกตอาการและพฤติกรรมที่ผิดปกติไป ใส่ใจรับฟัง ให้การช่วยเหลือ ให้การปรึกษาอย่างเต็มที่ และส่งต่อเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือเยียวยาต่อไป ฉะนั้นโรงเรียนจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทและหน้าที่ของครูผู้ที่สามารถให้การปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน นอกเหนือไปจากการบริการของครูแนะแนวซึ่งไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและใกล้ชิดนักเรียนเทียบเท่ากับครูผู้สอนแต่ละชั้นปีโดยตรง โดยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาครูผู้ให้การปรึกษาแก่นักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาวะที่ดี เพื่อประโยชน์โดยตรงต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน อันเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูทุกคนที่จะต้องปฏิบัติ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาองค์ความรู้ ทักษะ เทคนิค และแนวทางในการให้การปรึกษาตามหลักจิตวิทยาการปรึกษาอย่างถูกต้อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนวัยรุ่น ในฐานะของครูที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันของการให้การปรึกษาภายในโรงเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ถึงการทำหน้าที่เป็นครูผู้ให้การปรึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน และเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ไปปฏิบัติใช้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
2. เพื่อพัฒนาแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาไปปฏิบัติ

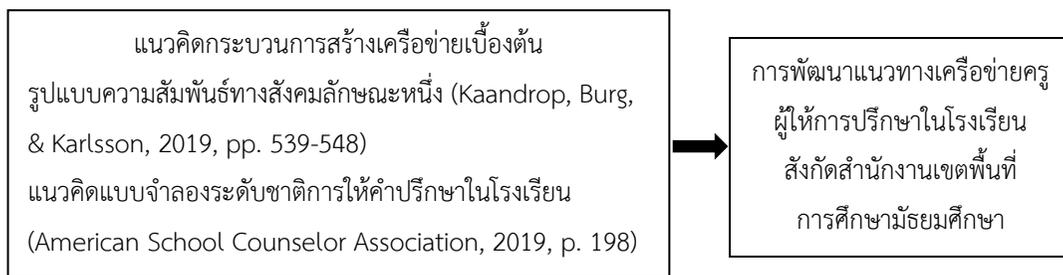
ประโยชน์การวิจัย

เป็นการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดกระบวนการการสร้างเครือข่ายเบื้องต้น (Initial networking process) คือรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมลักษณะหนึ่ง (Social network) ที่ไม่มีขอบเขตหรือโครงสร้างที่ชัดเจนตายตัว อาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาตามจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมนั้น และมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายโดยรักษาความสัมพันธ์ให้ต่อเนื่อง จาก Kaandrop, Burg, and Karlsson (2019, pp. 539-548) ร่วมกับแนวคิดแบบจำลองระดับชาติการให้คำปรึกษาในโรงเรียน ของสมาคมนักจิตวิทยาโรงเรียนอเมริกัน ฉบับที่ 4 (The ASCA National Model 4th edition) (American School Counselor Association, 2019, p. 198) เป็นกรอบสำหรับการพัฒนาแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อกำหนดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างขององค์ประกอบของการพัฒนาเครือข่าย ที่สะท้อนถึงแนวทางที่ครอบคลุมการออกแบบ การนำไปใช้และการประเมิน

โปรแกรมการให้คำปรึกษาในโรงเรียนที่ช่วยพัฒนาความสำเร็จของนักเรียน และที่สำคัญคือความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและครูทุกฝ่ายในโรงเรียน รวมถึงครอบครัว นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่ส่งผลต่อการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถแสดงกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร คือครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 3,968 คน (The secondary Educational Service Nakhon Ratchasima, 2022, online)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำแนกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 24 คน และกลุ่มที่ 2 จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ใช่บุคคลเดียวกับกลุ่มที่ 1 โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้

เกณฑ์คัดเลือก คือ 1) ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาที่มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) เคยมีประสบการณ์ให้การปรึกษแก่นักเรียนหรือกำลังให้การปรึกษแก่นักเรียนในปัจจุบัน 3) สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้ และมีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) มีกรอบของประเด็น 2 ประเด็นหลักที่สร้างขึ้น คือ ประเด็นที่ 1 ประสบการณ์ให้การปรึกษแก่นักเรียนภายในโรงเรียน และประเด็นที่ 2 เครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน จำนวน 3 ประเด็นย่อย คือ 1) การจัดตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน 2) ดำเนินการและบริหารเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน และ 3) สมาชิกเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน โดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแนวคำถามสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสัมภาษณ์

แนวคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	
1. นอกเหนือจากงานให้คำปรึกษาแล้ว ท่านมีหน้าที่และความรับผิดชอบใดบ้างในโรงเรียนหรือไม่	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
2. ประสบการณ์ที่นักเรียนมารับการปรึกษากับท่านเกิดขึ้นเมื่อใด	เหมาะสม	เหมาะสม	ควรแก้ไข	ท่านมีประสบการณ์ให้การปรึกษแก่นักเรียนมานานเท่าใด

ตาราง 1 (ต่อ)

แนวคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	1	2	3	
3. ประเด็นปัญหาใดบ้างที่นักเรียนนำมารับการปรึกษากับท่าน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
4. ท่านบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนบริเวณใดภายในโรงเรียนของท่าน	ควรแก้ไข	เหมาะสม	เหมาะสม	ควรถามถึงผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษา
5. มีปัจจัยสนับสนุนใดในการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนภายในโรงเรียนของท่าน	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
6. มีปัจจัยขัดขวางหรืออุปสรรคใดในการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนภายในโรงเรียนและท่านแก้ไขอย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
7. นอกจากท่านแล้วมีคุณครูท่านอื่นในโรงเรียนเคยมีประสบการณ์การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนบ้างหรือไม่	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
8. มีนักเรียนมากน้อยเพียงใดที่ท่านเห็นว่าควรได้รับการช่วยเหลือด้วยการให้คำปรึกษา และเมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหา ท่านทำอย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	ควรแก้ไข	มีนักเรียนมากน้อยเพียงใดที่ท่านเห็นว่าควรได้รับการช่วยเหลือด้วยการให้คำปรึกษา
9. เครือข่ายครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพในโรงเรียนควรมีวัตถุประสงค์เช่นไร	เหมาะสม	เหมาะสม	ควรแก้ไข	ถามก่อนว่าโรงเรียนท่านมีเครือข่ายหรือยัง
10. ประโยชน์ของเครือข่ายครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนครอบคลุมเรื่องใดบ้าง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
11. ท่านมองว่าการดำเนินงานเครือข่ายครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพในโรงเรียนของท่านควรเป็นอย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
12. โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพในโรงเรียนมีลักษณะอย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
13. กิจกรรมของเครือข่ายครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพในโรงเรียนประกอบไปด้วยกิจกรรมใดบ้าง	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
14. ลักษณะการเชื่อมโยงหรือกลไกการเชื่อมโยงของเครือข่ายครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพในโรงเรียนควรเป็นอย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
15. กระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกที่มาร่วมครูผู้ให้คำปรึกษามีอาชีพในโรงเรียน ควรดำเนินการอย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
16. การสร้างความมีส่วนร่วมของสมาชิกและการรักษาความเป็นสมาชิกโรงเรียนสามารถทำได้อย่างไร	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	
17. ขอให้ท่านระบุประเด็นอื่นเพิ่มเติมจากคำถามข้างต้น (ถ้ามี)	เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสม	

จากตาราง 1 พบว่าแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency: IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความถูกต้องและเหมาะสมและมีรายการปรับปรุงแนวคำถามจำนวนเล็กน้อยจำนวน 5 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จึงสามารถนำไปใช้ได้

วิธีการเก็บข้อมูลใช้ 3 วิธีการ ได้แก่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) เช่น คู่มือครูและแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) แผนการพัฒนาการแนะแนวและแผนกิจกรรมแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นต้น เพื่อสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ 2) ลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) กับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 และ 3) อภิปรายกลุ่ม (Focus group discussion) จำนวน 2 ครั้งกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยมีประเด็นการสนทนากลุ่มคือ ประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาไปปฏิบัติใช้ เนื่องจากความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 จำนวน 10 คน มีเวลากว้างไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องแบ่งการอภิปรายกลุ่มออกเป็น 2 ครั้ง

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยเตรียมข้อมูลโดยถอดเทปอย่างละเอียดแบบคำต่อคำ (Verbatim) แล้วให้รหัสข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive coding) ผู้วิจัยอ่านเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์อย่างละเอียดและมองหาประเด็นสำคัญจากข้อมูล เพื่อให้รหัสข้อมูล (Coding) แล้วจัดกลุ่มข้อมูลสร้างเป็นหมวดหมู่ย่อยเพื่อนำไปสู่ความคิดรวบยอด (Concept) สังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาและสรุปประเด็น (Thematic analysis) ความเป็นไปได้ในการนำแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาไปปฏิบัติจากมติร่วมในการอภิปรายกลุ่ม

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยนี้ได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ใบรับรอง HE-015-2564 ลงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2564

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงความยินยอมและความปลอดภัยของกลุ่มอาสาสมัครเป็นหลัก โดยชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ และมีสิทธิในการถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกเมื่อหากต้องการ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างเช่นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ในส่วนข้อมูลจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะถูกทำลายเมื่อสิ้นสุดการวิจัยภายใน 1 ปี

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการให้การปรึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 24 คน มี 3 ประเด็นหลัก 8 ประเด็นย่อย ดังรายละเอียดตาราง 2

ตาราง 2 สภาพปัจจุบันของการให้การปรึกษาภายในโรงเรียน

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
ประเด็นที่ 1 การให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา	1.1 ลักษณะปัญหาของนักเรียน 1.2 การปฏิบัติกับนักเรียนที่มีปัญหา 1.3 บริเวณที่ให้การปรึกษาแก่นักเรียน 1.4 ผลที่เกิดกับนักเรียนหลังจากการปรึกษา
ประเด็นที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการให้การปรึกษาแก่นักเรียน	2.1 ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงาน 2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงาน
ประเด็นที่ 3 แนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา	3.1 ลักษณะของเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา 3.2 การจัดตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

จากตาราง 2 พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีประสบการณ์ให้การปรึกษาแก่นักเรียน มีวิธีการที่ปฏิบัติกับนักเรียนที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เช่น เพิ่มการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนมากขึ้นและหาช่องทางช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีต่าง ๆ โดยทันที โดยการประสานกับครูประจำชั้นของนักเรียน หรือปรึกษากับนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา และหลังจากการให้การปรึกษาแก่นักเรียนมีผลการเปลี่ยนแปลงทางบวกเกิดกับนักเรียนที่คุณครูสามารถสังเกตเห็นได้ ทั้งนี้สถานที่สำหรับการปรึกษาแก่นักเรียนประกอบด้วยห้องเรียนหลังจากการสอนเสร็จสิ้นและนักเรียนคนอื่นออกจากห้องแล้ว ห้องทำงานของครู และบริเวณที่นิ่งต่าง ๆ บริเวณโรงเรียน ซึ่งการให้การปรึกษาแก่นักเรียนมีทั้งปัจจัยที่สนับสนุนที่เอื้อให้ครูสามารถให้การปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางที่ส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการให้การปรึกษาแก่นักเรียนด้วย

2. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา มี 10 ขั้นตอน ดังรายละเอียดตาราง 3

ตาราง 3 แนวทางการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียน	วิธีการ
ขั้นตอนที่ 1 การเริ่มต้นจัดตั้ง	1.1 เป็นลำดับขั้น 1.2 ปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ขั้นตอนที่ 2 จุดประสงค์	2.1 เพื่อช่วยเหลือนักเรียน 2.2 เพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปันการทำงานกันในเครือข่าย
ขั้นตอนที่ 3 ลักษณะของเครือข่าย	3.1 ลักษณะงานที่ต้องทำ 3.2 กระบวนการทำงาน
ขั้นตอนที่ 4 ประโยชน์การดูแล	4.1 ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอาชีพ
ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมของเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียน	5.1 กิจกรรมครูในเครือข่าย 5.2 กิจกรรมแก่นักเรียน
ขั้นตอนที่ 6 การเชื่อมโยงเครือข่าย	6.1 เครือข่ายภายในโรงเรียน 6.2 เครือข่ายภายนอกโรงเรียน

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียน	วิธีการ
ขั้นตอนที่ 7 การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	7.1 รูปแบบในการติดตามและประเมินผล 7.2 ระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล 7.3 ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามและประเมินผล 7.4 ประเด็นที่ติดตามและประเมินผล
ขั้นตอนที่ 8 สมาชิกในเครือข่าย	8.1 มีคำสั่งแต่งตั้งจากโรงเรียน 8.2 วิธีการเข้าร่วมเครือข่าย
ขั้นตอนที่ 9 โครงสร้างบทบาทและหน้าที่สมาชิกภายในเครือข่าย	9.1 โครงสร้างภายในโรงเรียน 9.2 โครงสร้างระหว่างโรงเรียน
ขั้นตอนที่ 10 การรักษาความเป็นสมาชิกภายในเครือข่าย	10.1 ปัจจัยภายในตัวบุคคล 10.2 ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล

จากตาราง 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา มี 10 ขั้นตอนอย่างเป็นลำดับ พร้อมด้วยวิธีการแต่ละขั้นเสนอแนะให้แต่ละโรงเรียน สามารถดำเนินการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียนตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท แต่ละโรงเรียนได้

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาไปปฏิบัติใช้ พบว่ามีความเป็นไปได้ให้สามารถเกิดได้จริง เนื่องจากมีวิธีการที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนและมีความยืดหยุ่นเหมาะสม ครอบคลุม โดยปรากฏเริ่มจากการจัดตั้งเครือข่าย ให้เกิดขึ้นตลอดจนการดำเนินงานภายในเครือข่าย และในขณะนี้ยังไม่มีเครือข่ายการทำงานในลักษณะนี้เพื่อดูแล ช่วยเหลือให้การศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาปรากฏ เป็นคำสั่งแต่งตั้งคณะดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่เป็นเครือข่ายส่วนตัวของครูในโรงเรียนพยายามช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหา และส่งต่อปรึกษากันระหว่างครูที่มีความสนิทคุ้นเคยกันอยู่แล้ว หรือบางโรงเรียนเป็นเพียงรูปแบบ กิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน ที่มอบหมายให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น ดังนั้นหากสร้างเครือข่ายครู ผู้ให้การศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาตามแนวทางดังกล่าวแล้ว ครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาต่างมีความเห็นในทิศทางเดียวกันทุกคนว่าต้องการ ให้เกิดขึ้นอย่างมากที่สุด และพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายครูผู้ให้การศึกษาในโรงเรียนของตนเอง

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของการให้การศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปังชี้ถึงปัญหาของนักเรียนที่มีอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาครอบครัว และปัญหาความสัมพันธ์ เช่น ทะเลาะกับเพื่อน ออกหัก และความกดดันจากครอบครัว เป็นต้น โดยเฉพาะปัญหาของครอบครัวมีผลกระทบต่อ ปัญหา ด้านการเรียนอย่างยิ่ง สอดคล้องกับพัฒนาพันธ์ มณฑลอนันต์ธร (Moltolananthorn, 2019, pp. 11-13) ที่กล่าวว่า สาเหตุของความแตกแยกของครอบครัว การหย่าร้าง ทะเลาะเบาะแว้ง และครอบครัวไม่เข้าใจเป็นสาเหตุสำคัญที่นักเรียน ขาดสมาธิทางการเรียน เรียนไม่รู้เรื่อง และเสี่ยงลาออกกลางคัน ซึ่งในบางกรณีนักเรียนสามารถก้าวผ่านปัญหานั้น

ได้ด้วยตนเอง แต่บางครั้งปัญหานั้นคงอยู่ในระยะยาว นักเรียนบางรายต้องการการช่วยเหลือคุณครูภายในโรงเรียนที่สามารถพูดคุยปรึกษาได้ ฉะนั้นโรงเรียนต่าง ๆ จึงไม่ควรมองข้ามปัญหาด้านส่วนตัวและสังคมของนักเรียน ดังที่ Nash and Granada (2021, online) ที่กล่าวว่าปัญหาสุขภาพจิตของเด็กและวัยรุ่นนั้นมีความความเปราะบาง เพราะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของเด็กทุกด้านและสะสมสืบเนื่องกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาได้ เมื่อครูใส่ใจและรับรู้ความเครียด ความวิตกกังวล หรือปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนแล้ว ครูควรมองหาช่องทางเข้าไปช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลทันทีด้วย ซึ่งปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน Pascoe, Hetrick, and Parker (2020, p. 104) พบว่างานวิจัยหลายงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต่างบ่งชี้ว่าปัญหาความเครียดในนักเรียนสามารถลดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลดแรงจูงใจ และเพิ่มความเสี่ยงการออกจากโรงเรียน และยังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการช่วยเหลือให้การปรึกษาแก่นักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่มีห้องบริการการปรึกษาโดยเฉพาะ ครูผู้ให้การปรึกษากับนักเรียนสามารถมองหาบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่นภายในห้องเรียนหลังเลิกเรียน ห้องพักครู ที่นั่งในมุมสงบของโรงเรียนที่มีความเหมาะสม โดยจะหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีคนพลุกพล่านเดินไปมาซึ่งอาจจะได้ยินการสนทนาระหว่างครูและนักเรียนได้ ด้วยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว และการรักษาความลับของนักเรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ Camadan, Topsakal, and Sadikoglu (2021, p. 90) ที่ศึกษาประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมที่ผู้ให้คำปรึกษาโรงเรียนในประเทศตุรกีต่างสะท้อนว่าต้องเผชิญกับประเด็นทางจริยธรรมในกรณีของการรักษาความลับเนื่องจากไม่มีพื้นที่สำหรับการให้การปรึกษาโดยตรง จึงเสนอแนะให้ผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในโรงเรียนคำนึงถึงประเด็นนี้อย่างยิ่ง ด้วยการจัดหาสถานที่อื่นเหมาะสมเพื่อความเป็นส่วนตัว และการรักษาความลับตามจริยธรรมสากลทางวิชาชีพของนักจิตวิทยาการศึกษา (Code of ethics) หลังจากนี้นักเรียนได้มาปรึกษากับครูแล้ว นักเรียนสะท้อนว่ามีความรู้สึกผ่อนคลายและสบายใจที่ได้ระบายปัญหาที่เผชิญอยู่ สอดคล้องกับ Pappas (2020, p. 64) พบว่าหลังจากนักเรียนได้รับการปรึกษาในโรงเรียน จากการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนที่เคยได้รับการให้การปรึกษามีวินัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้ และเพิ่มพูนความรู้ทั้งด้านส่วนตัว สังคม และอาชีพ ทั้งยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าการที่ครูสามารถให้การปรึกษากับนักเรียนช่วยให้นักเรียนมีความคิดและพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น สามารถวางแผน ตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง สามารถเรียนได้อย่างราบรื่นมากขึ้น

ปัจจัยสนับสนุนการให้การปรึกษากับนักเรียนในโรงเรียน ได้แก่ปัจจัยภายใน คือทัศนคติที่พร้อมช่วยเหลือนักเรียน มีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรและอบอุ่นที่ทำให้นักเรียนเข้ามาขอรับคำปรึกษาจากครู เช่นเดียวกับ Madeson (2022, online) ที่ระบุว่าทัศนคติของผู้ให้การปรึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อสัมพันธภาพในการปรึกษา จะช่วยให้กระบวนการให้การปรึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นเดียวกับ Atefici (2019, pp. 508-509) ระบุว่าผู้ทำหน้าที่ให้การปรึกษานั้นจะต้องมีคุณสมบัติส่วนตัวหลายประการ ล้วนแล้วแต่มาจากทัศนคติในตนเองที่ผู้มาปรึกษาสามารถสัมผัสได้ถึง การเปิดกว้าง มีมนุษยธรรม รู้จักถามและฟังอย่างไม่ตัดสิน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้สัมพันธ์ต่อการแสวงหาความช่วยเหลือทางจิตใจ กับ ดังนั้นทัศนคติและบุคลิกภาพของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การให้การปรึกษากับนักเรียนประสบผลสำเร็จ และปัจจัยภายนอกที่ช่วยสนับสนุนการให้การปรึกษากับนักเรียน คือการได้รับความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานที่พร้อมแบ่งเบาภาระงาน ช่วยให้ครูผู้ให้การปรึกษาสามารถให้การปรึกษากับนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ความร่วมมือและความเข้าใจของเพื่อนร่วมงานนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อการปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ ดังที่ Maehder et al. (2020, pp. 9-10) กล่าวว่าการทำงานร่วมมือกัน โดยเฉพาะในเครือข่ายขนาดเล็กระหว่างผู้ปฏิบัติงาน และทีมบริหาร เห็นคุณค่าในงาน มีการดูแลสนับสนุนร่วมมืออย่างเต็มที่ ส่งผลอย่างยิ่งต่อกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการที่ครูผู้ให้การปรึกษาจะสามารถให้การปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีนั้น ไม่เพียงแต่การมีบุคลิกภาพและทัศนคติที่เอื้อต่อการทำงานเพียงเท่านั้น หากแต่สภาพแวดล้อมในการทำงาน อันได้แก่ ผู้ร่วมงานทุกคนมีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน และเอื้อให้ครูสามารถให้การปรึกษาแก่นักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการให้การปรึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน คือการมีภาระงานสอนและหน้าที่อื่นที่มากเกินไป เกิดความเครียดจากการทำงาน จนส่งผลให้ครูไม่มีเวลาให้การปรึกษาแก่นักเรียนได้เต็มที่ จำต้องทุ่มเวลาทั้งหมด สำหรับการสอนเพียงอย่างเดียว ดังที่ Rotas and Cahapay (2020, p. 77) พบว่าครูที่มีปริมาณงานสอนมากเกินไป มีระดับความเครียดอยู่ในระดับสูง และความสำคัญของภาระงานและความพึงพอใจในงานของตนนั้นมีผลกระทบต่อ การสอนและการดูแลนักเรียน สอดคล้องกับ Jerrim and Sims (2021, pp. 6-7) ว่าปริมาณภาระงานสอนของครู ระดับมัธยมศึกษาสัมพันธ์ต่อปัญหาสุขภาพจิตของครู ทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติงานอื่นได้อย่างดี ซึ่ง Kaiyom, Rahman, and Mustaffa (2020, p. 1642) เสนอว่าแม้ปริมาณภาระงานสอนจะยังคงมีมากอยู่ก็ตาม แต่การได้รับการสนับสนุน จากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการทำงาน ครูก็จะมีประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้นและสามารถดูแล นักเรียนของตนได้มากขึ้น และปริมาณงานไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ครูผู้ให้การปรึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานได้ แต่หากเป็นการสนับสนุนและการร่วมมือกันภายในโรงเรียน อย่างไรก็ตามการมีปริมาณภาระงานที่สมเหตุสมผล สำหรับครูทุกคนจะทำให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการมีภาระงานสอนที่มากเกินไป จะทำให้ครูผู้ให้การปรึกษาไม่มีเวลาเพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ตามที่ต้องการได้ และภาระการสอนที่มากทำให้ครูเกิดความตึงเครียดและกดดันยิ่งขึ้น ด้วยการพยายามบริหารเวลาที่มีอยู่น้อยนิด เพื่อดูแลให้การปรึกษาแก่นักเรียนของตน

การจัดตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สามารถทำได้โดยมีโครงสร้าง คือ 1) ผู้บริหาร มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย เป็นแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งคิดแผน การปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 2) ฝ่ายกิจการนักเรียน มีบทบาทในการกำหนดแผนปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหาร 3) หัวหน้า แต่ละระดับชั้น มีบทบาทในการสรุปแนวทางปฏิบัติของแต่ละระดับชั้นที่ตนรับผิดชอบ เนื่องด้วยนักเรียนแต่ละระดับชั้น มีการดูแลและความต้องการแตกต่างกัน 4) ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น มีบทบาทในการสอดส่องดูแลและให้ความใกล้ชิด กับนักเรียนในการดูแลรับผิดชอบของตนอย่างทั่วถึง 5) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ มีบทบาทในการสอดส่องดูแล และสังเกตนักเรียนในห้องที่ตนสอน หากพบความผิดปกติหรือสัญญาณใดของนักเรียนในห้องก็แจ้งให้ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้นทราบเพื่อดำเนินการช่วยเหลือ 6) ครูแนะแนว มีบทบาทในการรับส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาจากครู ที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นเพื่อให้การปรึกษาและช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล และ 7) นักเรียนอาสาสมัคร จากแต่ละห้อง มีบทบาทในการช่วยสังเกตเพื่อนนักเรียนภายในห้อง หากพบความผิดปกติหรือสัญญาณปัญหา ของเพื่อนนักเรียน ก็แจ้งให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งทุกฝ่ายต้องทำงานประสาน และร่วมมือกัน ดังที่ McConnell, Geesa, Mayes, and Elam (2020, p. 144) กล่าวว่าความสัมพันธ์ที่ดีที่มี และการมีบทบาทและหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน มีความจำเป็นมากต่อประสิทธิภาพในการให้การปรึกษาแก่นักเรียน ดังนั้นการจัดตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สิ่งแรกที่ควรคำนึง และให้ความสำคัญคือการทำให้เกิดความคิดเห็นที่สอดคล้องและการเห็นความสำคัญของผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้บริหาร จึงจะสามารถเริ่มต้นการสร้างเครือข่ายได้อย่างราบรื่น โดยกำหนดจุดประสงค์ในการดำเนินงานของเครือข่าย ครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อดูแลจิตใจและสุขภาพ

ทางจิตของนักเรียนจากการให้การปรึกษาแก่นักเรียนที่เผชิญกับปัญหาเป็นสำคัญ ดังที่ Hanley and Wyatt (2020, p. 2) ที่สำรวจภาวะสุขภาพจิตของนักเรียน พบว่าที่นักเรียนในโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 30 ฉะนั้นครูที่ปรึกษาในโรงเรียน นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องของควรมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งหน่วยงานในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนดูแลนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตโดยตรง

ความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงให้เครือข่ายให้มีความเข้มแข็งสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง สามารถทำได้โดยจำแนกเป็นเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียน และเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยมีการเชื่อมโยงที่แตกต่างกันดังนี้ เครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียน ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สมาชิกครูทุกคนมีส่วนร่วมตลอดการดำเนินงาน เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็น “คนใน” โดยไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกของ “คนนอก” ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ยอมมีส่วนร่วมในการทำงานขึ้นได้ ซึ่งขณะทำงานภายในเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนทำงานประสานและส่งต่อข้อมูลที่เป็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่ปิดบังหรือกีดกัน ดังที่ Foy, Dwyer, Nafarrete, Hammound, and Rockett (2019, pp. 1033-1034) กล่าวว่าประสบการณ์อารมณ์ทางบวกในที่ทำงาน เช่นความสุขการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากรระหว่างกัน มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกเป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร เนื่องจากคนทำงานที่มีความสุขจะใส่ใจในคุณภาพงาน ช่วยลดความตึงเครียดและเสริมสร้างสุขภาพ เสริมสร้างความรู้สึที่ดี มีแรงจูงใจในการทำงานในเครือข่าย เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีการแยกเครือข่ายตามขนาดของโรงเรียนเพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานระหว่างกัน ด้วยเหตุผลว่าลักษณะของโรงเรียนที่มีขนาดใกล้เคียงกันจะมีบริบทที่คล้ายคลึงกัน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จัดตั้งและจัดสรรงบประมาณในระบบที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในการดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนและดำเนินงานเพื่อดูแลช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่นักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ โดยในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณต้องกำหนดเป็นเงื่อนไขในการของบประมาณ คือมีการกำหนดให้มีการใช้งบประมาณร่วมกัน และอนุมัติงบประมาณให้เป็นกลุ่มพื้นที่ตามเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำหรับโรงเรียนใช้ทรัพยากรบางประการร่วมกัน

2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา นำแนวทางการสร้างเครือข่ายที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการริเริ่มสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียน เพื่อดูแลจิตใจและช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาในด้านต่างๆ โดยตรง ด้วยการให้การปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง เพื่อแก้ไข พัฒนาและเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตที่ดีแก่นักเรียน อันจะช่วยส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนภายในโรงเรียนด้วย

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาในโรงเรียน เพื่อดูแล ช่วยเหลือและบริการให้การปรึกษา และจัดบำบัดแก่นักเรียนในโรงเรียนควรพิจารณาการบำบัดออนไลน์อันเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ขณะนี้ด้วย

4. ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้แต่ละโรงเรียน ในสังกัดมีเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนทุกโรงเรียน

5. ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความสำคัญต่อการตั้งเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษา ภายในโรงเรียนที่รับผิดชอบ

6. ผู้อำนวยการและผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่บุคลากรให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการทำงาน และส่งเสริมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7. ควรมีการจัดทำคู่มือประกอบเพื่อเป็นแนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

8. ควรพิจารณาการปรึกษาแบบออนไลน์ร่วมด้วยกับการให้การปรึกษาแบบพบหน้าเพื่ออำนวยความสะดวก สำหรับบางกรณีที่นักเรียนไม่สะดวกหรือไม่ต้องการระบุตัวตน บนระบบที่ปลอดภัยและมีเสถียรภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการนำแนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาไปใช้

2. ควรศึกษารูปแบบกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในบริบทที่กว้างขึ้น

3.ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายครูผู้ให้การปรึกษาภายในโรงเรียนระดับอื่น ๆ ด้วย เช่น ระดับ อนุบาลและประถมศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมแก่นักเรียนทุกระดับชั้น

4. ควรมีการศึกษากาการให้การปรึกษาออนไลน์แก่นักเรียนในโรงเรียนเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาระบบการให้การปรึกษา ออนไลน์ในโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

Atekici, F. (2019). The relationships between the big five personality traits and attitudes towards seeking professional psychological help in mental health counselor candidates: Mediating effect of cognitive flexibility. *Educational Research and Reviews, 14*(14), 501-511.

American School Counselor Association. (2019). *ASCA National Model: A framework for school counseling programs (4th ed.)*. Alexandria, VA : Author.

Camadan, F., Topsakal, C., & Sadikoglu, I. (2021). An Examination of the Ethical Dilemmas of School Counsellors: Opinions and Solution Recommendations. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools, 31*(1), 76-93.

- Department of Mental Health. (2020). *Annual report of the Department of Mental Health, fiscal year 2020*. Retrieved September 12, 2021, from https://www.dmh.go.th/report/dmh/rpt_year/view.asp?id=461 (In Thai)
- Foy, T., Dwyer, R. J., Nafarrete, R., Hammoud, M. S. S., & Rockett, P. (2019). Managing job performance, social support and work-life conflict to reduce workplace stress. *International Journal of Productivity and Performance Management*, *68*(6), 1018-1041.
- Hanley, T., & Wyatt, C. (2020). A systematic review of higher education students' experiences of engaging with online therapy. *Counselling and Psychotherapy Research*, *21*(3), 522-534.
- Jerrim, J., & Sims, S. (2021). School accountability and teacher stress: international evidence from the OECD TALIS study. *Educ Asse Eval Acc*. Retrieved December 20, 2021, from <https://doi.org/10.1007/s11092-021-09360-0>
- Kaandrop, M., Burg, E. V., & Karlsson, T. (2019). Initial networking processes of student entrepreneurs: the role of action and evaluation. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *44*(3), 527-556.
- Kaiyom, S. A., Rahman, R. A., & Mustaffa, W. S. W. (2021). The Effect of Workload, Supervisor Support and Co-Workers Support on Work Engagement among Teachers. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, *11*(98), 1633-1647.
- Madeson, K. (2020). *Characteristics of Effective Counseling and Counselors*. Retrieved February 28, 2022, from <https://positivepsychology.com/characteristics-effective-counselors/>
- Maehder, K., Löwe, B., Härter, M., Heddaeus, D., Knesebeck, O., & Weigel, A. (2020). Psychotherapists' perspectives on collaboration and stepped care in outpatient psychotherapy-A qualitative study. *PLoS ONE*, *15*(2), 1-14.
- McConnell, K. R., Geesa, R. L., Mayes, R. D., & Elam, N. P. (2020). Improving School Counselor Efficacy through Principal-Counselor Collaboration: A Comprehensive Literature Review. *Mid-Western Educational Researcher*, *32*(2), 135-155.
- Moltolananthorn, P. (2019). *The solution in primary schools students' drop out and risky drop out of education management network of Chanthaburi primary educational service area office by participation*. Research report. Office of the basic education commission, Bangkok. (In Thai)
- Nash, M., & Granada, L. J. M. (2021). *Mental health issues in children: exploring primary school teacher's experiences, knowledge and training needs*. Mental Health Practice. Retrieved November 27, 2021, from <https://journals.rcni.com/mental-health-practice/evidence-and-practice/mental-health-issues-in-children-exploring-primary-school-teachers-experiences-knowledge-and-training-needs-mhp.2021.e1538/abs>
- Pappas, S. (2020). How to encourage student self-care: Psychology graduate students do better when they prioritize caring for themselves, but too few do. Here's how faculty can change that. *Monitor on Psychology*, *51*(5), 64.

- Pascoe, M., Hetrick, S., & Parker, A. (2020). The impact of stress on students in secondary school and higher education. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 104-112.
- Potiyen, K. (2021). Counseling psychology: The important instrument for solving student's problem. *Journal of Education Silpakorn University*, 19(2), 25-26.
- Rotas, E., & Cahapay, M. (2020). Workload Stress and Results Based Performance of Multigrade Teachers. *Journal of Studies in Education*, 10(2), 68-80.
- Suksomsot, P., & Pumpruek, P. (2021). The impact of using social media to change the Thai values of teenages in Pranakhon Si Ayutthaya province, *Journal of Ayutthaya Studies Institute*, 13(1), 13-14. (In Thai)
- The Secondary Educational Service Nakhon Ratchasima. (2022). *Teacher and educational personnel information Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area Office*. Retrieved May 15, 2022, from <http://bigdata.mattayom31.go.th/info/?module=person> (In Thai)